

Skriftlig innspill til familie og kulturkomiteen

Oppheving av anmodningsvedtak: Vedtak nr. 788, 25. mars 2021

Regjeringen foreslår i forslaget til statsbudsjett å oppheve nevnte anmodningsvedtak om å innlemme symbolspråk i språkloven. Vedtaket lyder: «Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om symbolspråk, der det foreslås hvordan retten til symbolspråk kan innlemmes i språkloven.»

Dette er CP-foreningen sterkt uenig i, og vi ber kultur- og familiekomiteen innstille på at anmodningsvedtaket skal bestå, og at arbeidet med å innlemme ASK (alternativ og supplerende kommunikasjon) i språkloven i stedet skal intensiveres.

I sin begrunnelse hevder departementet at ASK ikke er et språk, men et kommunikasjonsverktøy som brukes for å mediere andre språk, og at rettigheter til ASK allerede finnes i barnehageloven, opplæringsloven og folketrygdloven. Dette bygger på en manglende forståelse for forskjellen mellom kommunikasjonshjelpemidlene (verktøyene) og ASK (språket). De nevnte lovene gir rett til hjelpemidlene, men opplæringen i hvordan symboler brukes og settes sammen for å gi mening er i dag ikke beskyttet på samme måte som f.eks. tegnspråk.

For å illustrere dette med Barnehageloven, gir § 39 barn med behov for ASK rett til å bruke egnede kommunikasjonsformer og nødvendige kommunikasjonsmidler i barnehagen. Tilsvarende bestemmelse for tegnspråk (§ 38) gir imidlertid barn med dette førstespråket rett til opplæring i sitt morsmål, uavhengig av om barnet går i barnehagen. Der hvor staten i dag anerkjenner at mennesker med tegnspråk som førstespråk har rett til å ha et levende språkmiljø rundt seg, møter ASK-talende og pårørende et syn om at deres språk er et spesialpedagogisk område, som skal jobbes med innenfor spesialpedagogiske timer.

Departementet bygger også sin argumentasjon på en dårlig oversettelse av CRPD når de viser til artikkel 2 i FN-konvensjonen for mennesker med nedsatte funksjonsevner (CRPD) der «alternative og supplerende kommunikasjonsformer» eksplisitt er nevnt i definisjonen av kommunikasjon, men ikke i definisjonen av språk. I den originale formuleringen i CRPD står det i artikkel 2 om språk:

Language" includes spoken and signed languages and other forms of non-spoken languages.

Her står det eksplisitt språk. I den norske oversettelsen av artikkel 2 har oversetterne valgt å skrive:

"Språk" omfatter talespråk og tegnspråk og andre former for ikke-verbal kommunikasjon.

Det er tydelig at den norske oversettelse har forvirret departementet, mens det for brukerorganisasjonene og fagfeltet som kjenner til ASK, forstår at «andre former for ikke-verbal kommunikasjon» viser til alternative kommunikasjonsformer. Hvilke andre former for ikke-verbal kommunikasjon finnes utenom tegnspråk, som allerede er nevnt i definisjonen?

CP-foreningen mener at disse misforståelsene kunne blitt forhindret og oppklart med en mer inkluderende utredning. ASK er et lite fagfelt og det er få som kjenner godt til feltet. I forbindelse med departementets utredning av spørsmålet om ASK, ble Isaac Norge og CP-foreningen bedt om å finne fram til viktige fagmiljøer som kunne opplyse departementet om ASK. Disse har ikke blitt kontaktet, og vi opplever at vi i liten grad har blitt hørt.

Konsekvensen av å oppheve anmodningsvedtaket vil være videreføringen av en diskriminerende praksis, som fornektet ASK-språkliges rett til et språkmiljø utover definerte opplæringssituasjoner. Foruten å hindre ASK-talendes muligheter til sosial og demokratisk deltagelse, fører til mangel på språklig stimulering, som har store konsekvenser for dem som rammes, både sosialt, intellektuelt og emosjonelt.

ASK-talende må få oppfylt sin rett til reell deltagelse og selvbestemmelse. Derfor ber vi komiteen om å opprettholde anmodningsvedtak nr. 788, 25. mars 2021.

Momskompensasjon (kap 315, post 70)

Cerebral parese-foreningen er glade for å se at det gjøres en solid økning i denne posten, og at det for første gang er det foreslått et nivå som vil gi full momskompensasjon uten å være avhengig av å plusse på ved saldering. I likhet med bl.a. Frivillighet Norge, mener vi imidlertid at momskompensasjonen bør være regelstyrt, da dette vil være et viktig bidrag til å sikre frivilligheten mer forutsigbare rammer.